

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ
ПОЛІТОЛОГІЇ»

Кафедра історії та філософії
Навчально-наукового інституту
права і психології

Статус дисципліни
Рівень вищої освіти
Ступінь вищої освіти
Форми здобуття вищої освіти
Мова викладання
Навчальний рік
Форма підсумкового контролю

мајор (нормативна)
перший (бакалаврський)
бакалавр
денна/заочна
українська
2024-2025
залік

Прізвище, ім'я, по батькові
науково-педагогічного працівника,
який веде дисципліну
науковий ступінь, вчене звання
посада
профайл викладача

Оснач Олексій Михайлович

Контактний тел.

Кандидат політ. наук
доцент кафедри

Електронна адреса

Консультації

Очні: *(відповідно до окремого графіка кафедри)*
Онлайн: електронною поштою,
пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного
курсу на офіційному
вебпорталі НАВС

<https://dn.nai.au.kiev.ua/course/view.php?id=728>

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – поглиблене вивчення основних аспектів політичного життя суспільства, ознайомлення здобувача вищої освіти із особливостями розвитку політичних відносин в Україні, формування політичної свідомості та політичної культури.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння об'єкту, предмету і методів політичної науки, її понятійно-категоріального апарату;
- засвоєння знань про сутність політичної влади, політичних процесів і відносин, роль політичних систем і режимів в житті держави, сутність громадянського суспільства та правової держави, значення міжнародної політики та міжнародних відносин для національної безпеки;
- обізнаність з досягненнями світової та вітчизняної політичної думки, основними сучасними політологічними школами, напрямками, концепціями;
- набуття уміння орієнтуватися в політиці як соціальній реальності, характеризувати різні аспекти політичного розвитку суспільства, порівнювати програми і платформи основних політичних партій та рухів, які впливають на політичне життя України;
- формування навичок до самостійної оцінки політичних проблем сучасності, уміння визначати ціннісно-нормативні орієнтири та принципи політичних платформ, ідеологій та окремих концепцій;
- формування стійкої особистої громадянської та політичної позиції, розвиток навичок аналітичного мислення, виховання критичного та неупередженого ставлення до представників різних політичних сил, громадян з різними політичними поглядами, а також розвиток політичної свідомості та політичної культури майбутніх психологів.
- знання об'єкта, предмету і методів політології, її понятійно-категоріального апарату;
- ознайомлення з основними вітчизняними та зарубіжними філософськими школами, напрямками, концепціями політичної науки;
- знання сутності та структури політичної влади, її співвідношення з іншими сфери суспільної життєдіяльності;
- усвідомлення власної громадянської позиції, прав та свобод, реалізація їх у професійній діяльності психолога.

Тривалість: 3 кредити, загальна кількість годин – 90.

Денна форма: аудиторних годин – 48, самостійної роботи – 42.

Заочна форма: аудиторних годин – 12, самостійної роботи – 78.

Форми та методи навчання:

Методи навчання: бінарні, частково-пошукові; *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); інформаційні й евристичні, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправляння.

Поточний контроль: усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);

- робота за індивідуальними завданнями;

- тестування;

- поняттєве вправляння;

- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Підсумковий контроль: проводиться у формі заліку в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою цієї навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни. Застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Пререквізити: філософія, правознавство, соціологія, основи професійної етики.

Постреквізити: конфліктологія, соціальна психологія.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна Програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати навчання

**Компетентності, якими повинен оволодіти
здобувач**

для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності;
- здатність бути критичним і самокритичним.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
<p>Тема 1. Політологія як система знань про політику</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи розвитку політичної науки. 2. Політологічні парадигми та галузі політичного знання. 3. Предмет, методи й функції політології, її значення для юридичної та правоохоронної діяльності. <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань.</p> <p>Питання до семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політологія як наука і навчальна дисципліна. 2. Об'єкт, предмет, категорії політології. Методологія політичних досліджень. 3. Співвідношення політології з 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції т. 1</p> <p>До семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 1, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС; 2. Виконати завдання для самостійної

	<p>іншими науками. Роль та значення політології на сучасному етапі розвитку України.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз предмету політології та психології. 2. Десять основоположних категорій політичної науки. 3. Ключова функція політичної науки. 4. Основні риси політичної науки в Україні. 5. Порівняльний аналіз термінів «політологія» та «політика». 	<p>роботи та практичні завдання з теми 1.</p> <p>3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Політологія в системі соціогуманітарних наук. • Проблема становлення і перспективи розвитку політичної думки в Україні. • Міждисциплінарні зв'язки політології в системі суспільних наук. • Методологія політичної науки. • Система наук про політику. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • В чому полягає предмет вивчення політичної науки та основні її функції? • Яке місце політичної науки у системі сучасного суспільного знання та у житті соціуму загалом? • Взаємозв'язок політології з іншими науками. • Проаналізуйте відмінність навчальної дисципліни "політологія" від науки "політологія". • Сформулюйте об'єкт політичної науки. Обґрунтуйте власну точку зору. • Яка роль політології у формуванні світогляду та правосвідомості. • Порівняйте функції політології та політики. • Дайте характеристику основним галузям політичної науки. • Фундаментальний та прикладний аспекти політології. • Назвіть основні закони та принципи політичної науки. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проведіть класифікацію категорій політології. 2. З'ясуйте, які закони політології є загальними, особливими та одиничними. 3. Визначте, які функції політології є актуальними для сучасного українського суспільства. 4. Зробіть порівняльний аналіз основних напрямків і шкіл політичної науки. 5. Сформулюйте основні завдання, які покликана вирішувати сучасна українська політична наука.
--	---	--

<p>Тема 2. Політика як соціальне явище. Історія розвитку політичної думки</p>	<p>Лекція онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як соціальне явище. Основні підходи до визначення політики. 2. Структура та функції політики. Зв'язок політики з іншими сферами суспільного буття. 3. Основні етапи розвитку політичної думки. <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань.</p> <p>Питання до семінарського заняття 2.1</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як соціальне явище. Основні підходи до визначення політики. 2. Структура та функції політики. 3. Об'єкти, суб'єкти та засоби політики. <p>Питання до семінарського заняття т. 2.2.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні етапи розвитку політичної думки. 2. Політичні ідеї мислителів різних епох та сучасні політичні теорії. 3. Політологічні парадигми як способи осмислення політики. <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльна характеристика таких форм суспільної свідомості як політика, релігія, мораль, право. 2. Основні засоби та рівні політики. 3. Принципова відмінність суб'єкта та об'єкта політики. 4. Визначення сучасного розуміння політики. 5. Порівняльна характеристика 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції т.2</p> <p>До семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 2, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС; 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми 2. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> • Політика як предмет наукового дослідження. • Роль політики на сучасному етапі розвитку України. • Політика та її взаємодія з іншими сферами соціального буття людини. • Економічні, соціальні, духовні детермінанти політики. • Політика і право. • Політичні погляди Платона і Аристотеля. • Творчість Н.Макиавеллі та її вплив на розвиток політичної думки. • Ідейні витoki філософії доби Відродження. • Ідея народного суверенітету у політичному вченні Ж.-Ж.Руссо. <p>Сучасна західна політологія та</p>
--	--	---

	<p>політики та права.</p> <p>6. Найбільш відомі підходи до періодизації політичної думки.</p> <p>7. Основні риси політичної думки доби Античності.</p> <p>8. Особливості політичних вчень середньовічних філософів.</p> <p>9. Зміст ідеї суспільного договору (Ж.-Ж. Руссо, Т. Гоббс, Дж. Локк).</p> <p>10. Основні риси української політичної думки.</p>	<p>американська політична наука: загальна характеристика.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Політика як соціальний та культурний феномен. • В чому полягає сутність політизації суспільного життя. • Дослідіть особливості системного підходу до аналізу політики. • Назвіть основні елементи і рівні політики. • Дати характеристику основним рівням функціонування політики. • Назвіть основні парадигми та школи політичної науки. • Політична система суспільства: сутність, структура, класифікація. • Перелічіть критерії функціонування політики. • В чому полягає інституційний вимір політичної сфери суспільства? • Основні підходи до визначення політики. • В чому полягає теократична концепція держави у творчості Ф. Аквінського? • Дослідіть теорію природного права у вченнях Дж. Локка. • Прокоментуйте основні ідеї політичної доктрини Кирило-Мефодіївського товариства. • Розкрийте значення теорії суспільного договору в історії політичної думки. • Дослідіть вплив марксизму на політичні режими сучасності. • В чому полягає теорія державного суверенітету Жана Бодена. • Дайте загальну характеристику російській політичній думці XIX-XX ст. • Які зміни в політичній науці викликала «біхевіористська» революція? • Опишіть конституційний проект П. Орлика. • Перелічіть основні чинники, що визначають специфіку державності, політичних і правових традицій, політичної думки в Україні. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть найголовніші особливості функціонування української політичної системи. Обґрунтуйте власну точку зору. 2. Змалюйте образ аполітичного
--	--	--

		<p>успішного українця.</p> <p>3. Зробіть порівняльний аналіз політичної системи України та Російської Федерації.</p> <p>4. Спробуйте схематично відобразити взаємодію основних інститутів політичної системи.</p> <p>5. Виділіть спільні функції політичних та релігійних організацій в житті соціуму. Проведіть аналогію.</p> <p>6. Проведіть порівняльний аналіз політичних вчень Сходу та античних Греції і Риму.</p> <p>7. Чи застосовні методи управління державою у праці "Государ" Н. Макіавеллі до сучасної української політики? Обґрунтуйте власну точку зору.</p> <p>8. Опишіть внесок О. Канта, Г. Спенсера та Е. Дюркгейма в політичну науку.</p> <p>9. Прокоментуйте категоричний імператив І. Канта: «Намагайся поводитись так, щоб ти завжди ставився до людства і в своїй особі, і в особі іншого як до цілі і ніколи не відносився б до нього тільки як до засобу» з точки зору політичної етики.</p> <p>10. Посланник Сардинського королівства при російському дворі Жозеф де Местр повідомляв на батьківщину про нові закони, видані імператором Олександром І, стверджуючи: «Кожний народ має таке правління, яке він заслуговує». Чи згодні ви з даним твердженням? Наведіть аргументи «за» і «проти» такої ідеї.</p>
<p>Тема 3. Влада в політичному житті суспільства. Політичні режими</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <p>1. Поняття та структура влади. Специфіка політичної влади, проблема її легітимності.</p> <p>2. Сутнісні характеристики та типологія сучасних політичних режимів.</p> <p>3. Зміст й основні концепції демократії.</p> <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції т.3</p>

повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань.

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття, природа, риси політичної влади. Основні концепції політичної влади.
2. Форми та методи здійснення політичної влади. Зміст концепції поділу влад.
3. Політичні режими: поняття та класифікація.
4. Поняття, ознаки та інститути демократії.
5. Основні принципи та форми демократії. Особливості становлення і розвитку демократії в сучасній Україні.

Тези до обговорення:

1. Порівняльна характеристика політичної влади з іншими типами влади.
2. Зміст концепції географічного детермінізму.
3. Порівняльний аналіз таких типів влади як державна та політична, легальна та легітимна.
4. Основні ознаки авторитарного та тоталітарного режимів.
5. Політичний режим сучасної України.
6. Сучасні підходи до розуміння демократії.
7. Відношення до демократії як форми правління у політичній думці Стародавньої Греції.
8. Зміст елітарної концепції демократії.
9. Особливості демократичних цінностей сучасної Європи.
10. Взаємозв'язок демократії та громадянського суспільства.

До семінарського заняття необхідно:

1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 3, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС;
2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми 3.
3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):
 - Державна влада як вища форма політичної влади.
 - Людина - потенційний суб'єкт влади.
 - Теорія розподілу влади в історії соціально-політичної думки.
 - Тоталітарний режим: історія та сучасність.
 - Бюрократія як феномен влади і управління.
 - Демократія як форма управління державою.
 - Основні тенденції демократичних процесів в сучасній Україні.
 - Ліберальна та елітарна демократії: порівняльний аналіз.
 - Демократія: політичний ідеал і політична практика.
 - Нормативна та емпірична теорії демократії.
4. Пройти тестування з теми.

Завдання для самостійного вивчення:

- В чому полягає зміст концепції політичної легітимності М.Вебера?
- Поясніть відмінність легальності та легітимності політичної влади.
- Що таке політичне панування? Як співвідносяться між собою політична влада і політичне панування?
- Конкретизуйте, що є спільним та відмінним у поняттях «харизматична легітимність» та «персональна легітимність».
- Наведіть приклади різновидів авторитарних режимів.

- Яка з класифікацій влади здається Вам найбільш обґрунтованою? Прокоментуйте.
- Поясніть, як пов'язана політика і політична влада?
- Доведіть потрібність чи непотрібність бюрократії у механізмі політичної влади.
- Дослідіть, за допомогою яких ресурсів реалізується політична влада?
- Що таке ефективність політичної влади та як ефективність співвідноситься з легітимністю?
- Дайте розгорнуту характеристику основним концепціям демократії.
- Дослідіть витoki та історичні форми демократії.
- Розгляньте демократизацію як провідний чинник оновлення сучасного світу.
- Прокоментуйте взаємозв'язок демократії та громадянського суспільства.
- Окресліть конституційні гарантії демократії в Україні.
- В чому полягає сутність плюралістичної концепції демократії?
- Дайте розуміння теорії партиципаційної демократії.
- Розкрийте основні риси колективістської концепції демократії.
- В чому полягає взаємозв'язок демократії та партійної системи країни?
- Проаналізуйте основні засади критики демократії в сучасній політичній науці.

Практичні завдання:

1. Намалюйте схему типів (видів) і форм влади.
2. Доведіть потрібність чи непотрібність бюрократії у механізмі політичної влади на прикладі України.
3. Спробуйте відобразити у схематичному варіанті структуру політичної влади.
4. Прокоментуйте вислів французького філософа А.Камю: «Хороша влада – це здорове і обережне управління несправедливістю», виходячи з його

		<p>соціально-політичних поглядів.</p> <p>5. Напишіть есе на тему «Демократичні цінності в житті українця».</p> <p>6. Наведіть по три цитати відомих мислителів-теоретиків «за» і «проти» демократії.</p> <p>7. Спробуйте відобразити у схематичному варіанті ієрархію структурних інститутів демократії.</p> <p>8. Прокоментуйте вислів іспанського філософа Хосе Ортеги-і-Гассета «Доля демократії при будь-якій її формі і розвиненості залежить від дрібної технічної деталі процедури виборів. Інше другорядне», виходячи з його соціально-політичних міркувань.</p>
<p>Тема 4. Людина і політика</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Людина в системі політичних відносин. Особистість як суб'єкт політики. 2. Політична соціалізація особи: поняття та функції. 3. Форми участі людини у політичному житті. 4. Політичне відчуження: зміст і форми прояву. 5. <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі</p>	<p>До семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 4, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС; 2. Виконати завдання для самостійної

	<p>поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань</p> <p>Питання до семінарського заняття:</p> <p>6. Людина в системі політичних відносин. Особистість як суб'єкт політики.</p> <p>7. Політична соціалізація особи: поняття та функції.</p> <p>8. Форми участі людини у політичному житті.</p> <p>9. Політичне відчуження: зміст і форми прояву.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <p>1. Порівняльна характеристика таких понять як індивід, індивідуальність, особистість, особа, людина. Що із переліченого більше стосується сфери політики?</p> <p>2. Основні концепції політичної соціалізації.</p> <p>3. Маргінальна поведінка в політиці. Зміст терміну «абсентеїзм».</p> <p>4. Основні шляхи подолання політичного відчуження.</p> <p>5. Чи можна назвати перегляд політичних програм по телебаченню формою участі громадянина у політичному житті?</p>	<p>роботи та практичні завдання з теми 5.</p> <p>3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Політичні концепції взаємовідносин особи і влади. • Характеристика головних суб'єктів політики України. • Особливості політичної соціалізації в сучасній Україні. • Моделі політичної соціалізації. • Політична соціалізація в авторитарних і демократичних режимах. <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведіть класифікацію типів політичної участі. • Назвіть типи політичного статусу особи. • З Вашої точки зору, у чому полягає природа політичного абсентеїзму? • Поясніть, у чому полягає відмінність між політичною участю і політичним функціонуванням? • Проаналізуйте передумови високої політичної активності особи. • Дайте характеристику основним типам політичної поведінки особи. • Прокоментуйте основні теорії політичної участі (теорія раціонального вибору, мотиваційні теорії, теорії соціальних факторів). • Якими шляхами потрібно долати відчуження особи від політичного процесу? Обґрунтуйте власну точку зору. • Назвіть основні етапи політичної соціалізації. • Порівняйте основні соціально-психологічні механізми соціалізації (ідентифікація, імітація, навіювання, соціальна фасілітація, конформність). <p>Практичні завдання:</p> <p>1. Спробуйте відобразити в таблиці еволюцію поглядів на місце людини в політиці впродовж розвитку людства.</p> <p>2. Підготуйте мультимедійну презентацію на тему: «Громадянин України – активний учасник політичного процесу».</p>
--	--	---

		<p>3. Визначте результат у формулі, яку запропонував С. Хангтінгтон:</p> $\frac{\text{Політична участь}}{\text{Політична інституціоналізація}} = ?$ <p>Які політичні наслідки може спричинити активізація політичної участі без відповідної інституціоналізації?</p> <p>4. Проведіть мініопитування серед своїх рідних, знайомих, друзів. Які програмні положення кандидатів до вподоби їм? На основі отриманих відповідей проаналізуйте, які мотиви визначають їх політичну участь? Який мотив влади зустрічається частіше? Чи пов'язаний він із соціально-економічним положенням опитуваних?</p>
<p>Тема 5. Політичні партії і громадсько-політичні рухи. Політичні еліти.</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, генезис і функції політичних партій. 2. Типологія партійних систем та особливості їх функціонування. 3. Сутність і види громадських організацій та рухів, їх функції. 4. Поняття та види лідерства. Основні концепції політичного лідерства. 5. Політичні еліти і системи їх формування. <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань</p> <p>Питання до семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та типологія політичних партій. 2. Партійні системи та їх основні типи. 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції т.6</p> <p>До семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 6, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС; 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми 6. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> • Сучасна українська партійна система. • Місце та роль громадсько-політичних об'єднань у сучасній Україні. • Особливості функціонування парламентсько-президентської республіки. • Виборча система та партійна система: шляхи перетину. • Перспективи розвитку бікамералізму в Україні. • Основні риси політичних еліт сучасного суспільства. • Ідеал українського політичного лідера. • Функціонування "груп інтересів" та "груп тиску" в політичному житті.

	<p>3. Громадсько-політичні об'єднання та рухи.</p> <p>4. Сутність та функції політичної еліти. Механізм формування політичної еліти. Політична еліта в Україні.</p> <p>5. Групи інтересів у відносинах держави та суспільства.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ключова ознака будь-якої політичної партії. 2. Основні історичні стадії становлення інституту політичної партії. 3. Ознаки недемократичної політичної партії. 4. Тип домінуючої партійної системи в Україні. 5. Відмінності політичної партії та громадянського руху. 6. Зміст теорії політичних еліт Р. Міхельса. 7. Чи має структуру політична еліта? Якщо так, то яку? 8. Риси політичної еліти сучасної України. 9. Порівняльний аналіз таких понять як «аристократ», «олігарх», «бюрократ». 10. Визначення лобізму. 	<ul style="list-style-type: none"> • Особливості лобізму в Сполучених Штатах Америки. • Авторитарний політичний лідер в сучасній політичній системі. <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте основні функції політичної партії, які вона покликана виконувати в суспільстві. 2. Назвіть характерні відмінності політичної партії і громадської організації. 3. Виділіть основні критерії типології політичних партій. 4. Обґрунтуйте взаємозв'язок політичних режимів та партійних систем. 5. Охарактеризуйте партійну систему в Україні. 6. Розкрийте механізми рекрутування еліти (система гільдій та антрепренерська). 7. Виділіть основні критерії ефективності діяльності політичної еліти. 8. Чим можна обґрунтувати елітарний статус парламентаріїв у демократичному суспільстві? Доведіть політичну елітарність депутатського корпусу України. 9. Наведіть класифікацію політичного лідерства. 10. В чому полягає відмінність понять «політичний імідж» та «політична харизма»? Наведіть приклад. <p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зробіть мультимедійну презентацію на тему «Унікальні політичні партії: світовий досвід». 2. Зробіть з колегою на дошці порівняльний аналіз однопартійної та багатопартійної системи. 3. Спробуйте схематично відобразити структуру політичної партії. 4. Проведіть аналіз наукової літератури на тему: «Кращі джерела по партології». 5. Змалюйте соціально-політичний портрет сучасного політичного лідера України. 6. Зробіть мультимедійну презентацію на тему: «Політичні лідери в історії
--	--	--

<p>ТЕМА № 6. Політика України в системі сучасних міжнародних відносин</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <p>Навчальні питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політична свідомість: сутність, структура та основні характеристики. 2. Політична культура як явище політичного життя. 3. Типологія політичної культури. Шляхи формування демократичної політичної культури в Україні. 	<p>України».</p> <p>7. Визначте типологію і прокоментуйте основний зміст стилів політичного лідерства, яких стосуються наступні висловлювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> а) «Кращий лідер – незамінний лідер»; в) «Талант керівника залежить від його здатності використовувати інтелектуальний і організаційний потенціал своїх помічників без остраху втратити власний авторитет»; б) «Не треба думати – з нами той, хто все за нас вирішить»; г) «Справжній лідер завжди залишає за собою право прийняти остаточне рішення незалежно від того, наскільки він професійно і глибоко знає обговорюване питання». <p>8. Розділіть дошку навпіл та напишіть з колегою «10 моїх перших кроків в якості політичного лідера».</p>
--	--	---

<p>Тема 6. Політика України в системі сучасних міжнародних відносин</p>	<p>Лекція: онлайн.</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня політика: визначення, функції, засоби реалізації. 2. Проблеми глобального розвитку та їх місце у міжнародних відносинах. 3. Українська держава як суб'єкт міжнародних відносин. <p>Методи: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань</p> <p>Питання до семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Зовнішня політика: визначення, функції, засоби реалізації. 5. Проблеми глобального розвитку та їх місце у міжнародних відносинах. 6. Українська держава як суб'єкт міжнародних відносин. <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішня політика: визначення, функції, засоби реалізації. 2. Взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої політики держави. 3. Зовнішньополітичний курс держави, процес його формування. 4. Поняття, сутність та суб'єкти міжнародних відносин. 5. Процес глобалізації, глобальні проблеми світового розвитку та їхній вплив на міжнародні відносини. 6. Місце України у світовому геополітичному просторі. 7. Україна як суб'єкт міжнародних відносин: основні міжнародні договори та угоди. 8. Геополітичні фактори входження України в міжнародні 	<p>До семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати навчальний лекційний і медіа матеріал до теми 6, представлений у мультимедійному посібнику «Політологія», а також опрацювати н.м. матеріали, дистанційні курси представлені на веб-порталі НАВС; 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми 6. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе,(перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> - Суб'єкти міжнародних відносин в сучасному світі. - Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. - Функції зовнішньої політики. - Глобальні проблеми сучасності в світовій політиці. - Соціальний діалог: проблема досягнення стандартів Євросоюзу. <ol style="list-style-type: none"> 4. Пройти тестування з теми. <p>Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняйте терміни "міжнародні відносини" і "світова політика". Дайте їм визначення. 2. Проаналізуйте особливості геополітичної периферії України, зупинившись на характері її взаємин з«ближнім» і «далеким» зарубіжжям. 3. Спробуйте спрогнозувати майбутні альтернативи взаємовідносини між Україною і Росією. 4. Перелічіть основні напрями зовнішньої політики України. Виділіть пріоритетні. 5. У чому сутність геополітики? Обґрунтуйте роль і місце України в новому геополітичному просторі. 6. Сформулюйте основні проблеми забезпечення стійкого розвитку в умовах
--	--	---

	<p>структури та стратегії зовнішньої політики України.</p> <p>9. Форми зовнішньо-політичної діяльності в Україні: держави, партій, громадських організацій, економічних і культурних установ.</p> <p>10. Міжнародна допомога Україні і участь України в світових інтеграційних процесах та миротворчих акціях.</p>	<p>глобалізації .</p> <p>7. Співвіднесіть проблему тероризму у світовому масштабі і дотримання прав людини.</p> <p>8 В чому полягає розуміння сили в контексті національної безпеки . Прокоментуйте власну точку зору.</p> <p>9. Здійсніть порівняльний аналіз місця і ролі України, Росії, Європейського Союзу та США на міжнародній арені.</p> <p>10. Проаналізуйте причини міждержавних конфліктів в сучасних умовах. Які міжнародні організації покликані попереджати і вирішувати ці конфлікти?</p> <p>Практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Складіть кросворд за темою «Україна як суб'єкт міжнародних відносин». - Намалюйте структуру Організації Об'єднаних Націй. - Спробуйте відобразити в таблиці ієрархію суб'єктів міжнародних відносин. - Величина території та чисельність народонаселення держави багато в чому визначають місце країни в ієрархії міжнародних відносин, її політику на світовій арені. Серед держав сучасного світу виділіть три групи країн: а) великі держави; б) держави-регіональні лідери; в) малі держави. Підберіть як приклад по п'ять держав для кожної групи. Опишіть їх геополітичні інтереси, місце і роль в системі міжнародних відносин.
--	--	--

Основні інформаційні джерела

1. Кириченко Віктор Миколайович. Політико-правова система України. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 303 с.
2. Колінько, Марина Вадимівна. Риторика для політологів: навч. посіб. для студентів закл. вищ. Освіти. Київ: Халіков Р. Х., 2022. 126 с.
3. Мілова Марія Іллінічна. Парламентаризм в Україні: сучасний стан розвитку: навч.-метод. посіб. для аспірантів. Одеса: ОНУ, 2020. 61 с.
4. Міщенко Алла Борисівна. Політологія: навч. посіб. Київ: Ліра-К. 2022.101 с.
5. Політологія у схемах, таблицях, визначеннях: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. 271 с.

6. Шимко Олена Володимирівна. Історія зарубіжних політичних вчень: навч. посіб. для студентів спец. "Політологія" усіх форм навчання. Краматорськ: ДДМА, 2020. 203 с.
7. Безрук О.О., Бліхар В.С., Герасіна Л.М., Павлишин О.В. та ін. Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах європейської інтеграції: монографія. за ред. М.П. Требіна. Харків: Право, 2019. 744 с.
8. Дмитрах Олексій Степанович. Московія-Росія не Русь-Україна. Дрогобич: Коло, 2022. 297 с.
9. Лозинський О.М. Психологія політичної корупції: монографія. Львів: Сполом, 2017. 368 с.
10. Механізми нової регіональної політики: досвід ЄС та уроки для України / Mechanisms of the new regional policy: eu experience and lessons for Ukraine: монографія. За ред. В. С. Куйбіди, та ін. Київ: Талком, 2022. 399 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, інтерактивні дошки з інтерактивними елементами медіатеки, ПК, планшети (смартфони), дистанційна платформа ZOOM, офіційний вебпортал НАВС розділ «Дистанційні курси».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Політика щодо академічної доброчесності:

здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування.

<https://okop.naiiu.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування:

передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і

навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі:

усне опитування

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах;
- уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

практичні завдання

- уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем;
- уміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, сутність людини, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах.

<https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Політика щодо термінів виконання та перескладання: - умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Академічна доброчесність. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

<https://okop.nai.au.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiu.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
max 60%						max 40%	max 100%
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	екзамен	100
10	10	10	10	10	10	40	

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59		Fx	необхідне перескладання
1-34	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

Силабус схвалено на засіданні кафедри історії та філософії Національної академії
внутрішніх справ
від ____ 2024 року, протокол № ____.

Завідувач кафедри _____ **Олена ШКУРАТЕНКО**

Підпис авторів силабусу:

_____ **Ганна ПЕТРОВА**
_____ **Тетяна КУМЕДА**
_____ **Ігор КОНДРАТЬЄВ**
_____ **Олексій ОСНАЧ**